

Woensdag, 19 mei 2021

P9_TA(2021)0245

De gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten en de rol die milieuactivisten in dit kader spelen

Resolutie van het Europees Parlement van 19 mei 2021 over de gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten en de rol die milieuactivisten in dit kader spelen (2020/2134(INI))

(2022/C 15/10)

Het Europees Parlement,

- gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM), de relevante mensenrechtenverdragen en -instrumenten van de Verenigde Naties (VN) — met name de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volken, die op 13 september 2007 door de Algemene Vergadering van de VN is goedgekeurd — en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het “Handvest”), waarin is bepaald dat alle mensen het recht hebben hun mensenrechten en fundamentele vrijheden ten volle en zonder discriminatie uit te oefenen,
- gezien de VN-Verklaring over mensenrechtenverdedigers van 1998,
- gezien resolutie A/RES/53/144 van de Algemene Vergadering van de VN van 8 maart 1999, waarmee de Verklaring over mensenrechtenverdedigers werd aangenomen,
- gezien het Verdrag inzake biologische diversiteit (VBD) dat in 1992 in Rio is aangenomen en door 168 landen is ondertekend, en zijn resolutie van 16 januari 2020 over de 15e bijeenkomst van de Conferentie van de partijen bij het Verdrag inzake biologische diversiteit (COP15) ⁽¹⁾,
- gezien de op 25 september 2015 door de Algemene Vergadering van de VN aangenomen Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's),
- gezien het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC), dat op 21 maart 1994 in werking is getreden, het Kyotoprotocol van 11 december 1997 en de Overeenkomst van Parijs van 22 april 2016,
- gezien resolutie 40/11 van de VN-Mensenrechtenraad van 21 maart 2019, waarin de bijdrage van verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten tot de uitoefening van de mensenrechten, milieubescherming en duurzame ontwikkeling wordt erkend,
- gezien rapport 31/52 van 1 februari 2016 en rapport A/74/161 van 2019 van de speciale rapporteur van de VN voor mensenrechtenverplichtingen met betrekking tot het genot van een veilig, schoon, gezond en duurzaam milieu,
- gezien resolutie 41/21 van de VN-Mensenrechtenraad van 12 juli 2019 over mensenrechten en klimaat,
- gezien het rapport van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) van 10 december 2015 over klimaatverandering en mensenrechten, en de UNEP-definitie van verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten in de tekst “Who are environmental defenders” (Wie zijn milieuactivisten),
- gezien het rapport van de speciale rapporteur van de VN voor extreme armoede en mensenrechten van 17 juli 2019 over klimaatverandering en armoede,
- gezien het speciaal verslag van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (IPCC) van 2019 over klimaatverandering, woestijnvorming, bodemdegradatie, duurzaam landbeheer, voedselzekerheid en broeikasgasstromen in terrestrische ecosystemen,
- gezien het VN-rapport van juni 2020 getiteld “Gender, Climate & Security: Sustaining Inclusive Peace on the Frontlines of Climate Change” (Gender, klimaat en veiligheid: inclusieve vrede handhaven in de frontlinie van klimaatverandering), dat een gezamenlijke publicatie is van het UNEP, de VN-Entiteit voor gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen (UN Women), het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) en het VN-departement van politieke zaken en vredesopbouw (UNDPPA),

⁽¹⁾ Aangenomen teksten, P9_TA(2020)0015.

Woensdag, 19 mei 2021

- gezien de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten,
- gezien artikel 37 van het Handvest, op grond waarvan de EU zich ertoe verbindt een hoog niveau van milieubescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu te integreren in het beleid van de Unie,
- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name het vijfde deel getiteld “Extern optreden van de Unie” en de titels I, II, III, IV en V daarvan,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie van 25 maart 2020 getiteld “Het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024” (JOIN(2020)0005),
- gezien de conclusies van de Raad van 15 mei 2017 over inheemse volken en het gezamenlijk werkdocument van 17 oktober 2016 getiteld “Implementing EU External Policy on Indigenous Peoples” (Uitvoering van het externe beleid van de EU inzake inheemse volken (SWD(2016)0340)), en de conclusies van de Raad van 19 november 2018 over waterdiplomatie, van 17 juni 2019 over EU-optreden ter versterking van een op regels gebaseerd multilateralisme, en van 20 januari 2020 over klimaatdiplomatie,
- gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen, die op 17 juni 2019 door de Raad zijn goedgekeurd, en de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers,
- gezien zijn eerdere resoluties over gevallen van schending van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat,
- gezien zijn resolutie van 13 september 2017 over corruptie en het effect op de mensenrechten in derde landen ^(?),
- gezien het verslag van het Europees Milieuagentschap (EEA) van 4 december 2019 getiteld “The European Environment — state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe” (Het milieu in Europa — Toestand en verkenningen 2020: kennis voor de transitie naar een duurzaam Europa),
- gezien uitvoeringsbeginsel 10 van de Verklaring van Rio de Janeiro inzake milieu en ontwikkeling van 1992, waarmee wordt beoogd ervoor te zorgen dat eenieder toegang heeft tot informatie, de kans krijgt deel te nemen aan het besluitvormingsproces en toegang kan krijgen tot de rechter bij milieuaangelegenheden, met als doel het recht op een gezond en duurzaam milieu voor huidige en toekomstige generaties te waarborgen,
- gezien de mededeling van de Commissie van 20 juni 2020 getiteld “EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 — De natuur terug in ons leven brengen” (COM(2020)0380), de mededeling van 11 december 2019 over de Europese Green Deal (COM(2019)0640), en de mededeling van 23 juli 2019 getiteld “Bescherming en herstel van bossen wereldwijd” (COM(2019)0352),
- gezien zijn resolutie van 15 januari 2020 over de Europese Green Deal ^(?),
- gezien het rapport van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN van 2019 getiteld “State of the World’s Biodiversity for Food and Agriculture” (De stand van de wereldwijde biodiversiteit voor voedsel en landbouw),
- gezien de enorme bedreiging van verlies aan biodiversiteit zoals beschreven in het “Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services” (mondiaal evaluatieverslag over biodiversiteit en ecosysteemdiensten) van het intergouvernementeel platform voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten (IPBES) van 31 mei 2019,
- gezien zijn resolutie van 3 juli 2018 over de schending van de rechten van inheemse volkeren, inclusief landroof ⁽⁴⁾,
- gezien zijn resolutie van 17 april 2020 over gecoördineerde EU-maatregelen om de COVID-19-pandemie en de gevolgen ervan te bestrijden ^(?),
- gezien artikel 54 van zijn Reglement,
- gezien de adviezen van de Commissie ontwikkelingssamenwerking, de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid en de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken,

^(?) PB C 337 van 20.9.2018, blz. 82.

^(?) Aangenomen teksten, P9_TA(2020)0005.

⁽⁴⁾ PB C 118 van 8.4.2020, blz. 15.

^(?) Aangenomen teksten, P9_TA(2020)0054.

Woensdag, 19 mei 2021

— gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0039/2021),

- A. overwegende dat alle personen, lokale gemeenschappen en bevolkingsgroepen het recht hebben om hun mensenrechten ten volle te genieten, zoals verankerd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;
- B. overwegende dat de effecten van de klimaatverandering en aanhoudende aantasting van het milieu op zoetwatervoorraden, ecosystemen en de bestaansmiddelen van gemeenschappen nu reeds negatieve gevolgen hebben voor de effectieve uitoefening van mensenrechten, waaronder het recht op leven, voedselzekerheid, veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen, gezondheid, huisvesting, zelfbeschikking, werk en ontwikkeling, zoals uiteengezet in resolutie 41/21 van de VN-Mensenrechtenraad; overwegende dat deze effecten de komende decennia spectaculair zullen toenemen, zelfs indien de internationale doelstelling om de opwarming van de aarde te beperken tot 2 °C boven het pre-industriële niveau wordt gehaald; overwegende dat landen een verschillend aandeel hebben in de klimaatverandering en dat ze gemeenschappelijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheden hebben; overwegende dat de klimaatverandering een onmiddellijke en ingrijpende bedreiging vormt voor de wereldbevolking, voornamelijk voor mensen in armoede, die bijzonder kwetsbaar zijn, zoals uiteengezet in resolutie 7/23 van de VN-Mensenrechtenraad;
- C. overwegende dat de VN, samen met andere internationale organisaties en deskundigen, oproept tot een wereldwijde erkenning van het recht op een gezond en veilig milieu als een universeel recht;
- D. overwegende dat bij het aanpakken van de klimaatverandering problemen rijzen in verband met rechtvaardigheid en billijkheid, zowel op internationaal en nationaal niveau als tussen generaties; overwegende dat toegang tot de rechter, toegang tot informatie en inspraak bij besluitvorming inzake milieuaangelegenheden verankerd zijn in uitvoeringsbeginsel 10 van de Verklaring van Rio de Janeiro inzake milieu en ontwikkeling, het Verdrag van Aarhus ⁽⁶⁾ van 25 juni 1998 en het Verdrag van Escazú ⁽⁷⁾ van 4 maart 2018;
- E. overwegende dat aantasting van het milieu, klimaatverandering en niet-duurzame ontwikkeling tot de meest dringende en ernstige bedreigingen behoren van het vermogen van huidige en toekomstige generaties om diverse mensenrechten uit te oefenen; overwegende dat de partijen bij het UNFCCC verplicht zijn doeltreffende maatregelen te nemen om de klimaatverandering te beperken, het aanpassingsvermogen van kwetsbare bevolkingsgroepen te versterken, en te verwachten verlies van mensenlevens te voorkomen;
- F. overwegende dat de partijen bij het UNFCCC verplicht zijn informatie te verzamelen en te verspreiden over milieueffecten en het publiek inspraak te geven in de besluitvorming over milieuaangelegenheden;
- G. overwegende dat bij een benadering van klimaatverandering vanuit het perspectief van de mensenrechten de nadruk wordt gelegd op de beginselen van universaliteit en non-discriminatie, waarbij wordt beklemtoond dat rechten worden gewaarborgd voor alle mensen in de wereld, met inbegrip van kwetsbare groepen, zonder enig onderscheid, bijvoorbeeld op basis van ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of sociale herkomst, eigendom, geboorte of andere status;
- H. overwegende dat regeringen, samenlevingen en individuen een ethische en intergenerationale verantwoordelijkheid hebben om steeds proactiever te zijn op het gebied van beleid en samenwerking met als doel overeenstemming te bereiken over internationale normen om de planeet te beschermen en in stand te houden voor de huidige en toekomstige generaties, teneinde te garanderen dat deze hun mensenrechten ten volle kunnen uitoefenen en de negatieve gevolgen van de klimaatverandering te beperken;
- I. overwegende dat algemeen wordt erkend dat de mensenrechtenverplichtingen en -verantwoordelijkheden van landen en de particuliere sector specifieke implicaties inhouden met betrekking tot klimaatverandering; overwegende dat het verzuim om het milieu en verdedigers van het milieu te beschermen in strijd is met de wettelijk bindende mensenrechtenverplichtingen van landen en mogelijk neerkomt op een schending van bepaalde rechten, zoals het recht op een gezond milieu of het recht op leven; overwegende dat een toenemend aantal bedrijfswerkzaamheden en -activiteiten in derde landen ernstige gevolgen voor de mensenrechten en het milieu heeft;

⁽⁶⁾ Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden van de Economische Commissie van de Verenigde Naties voor Europa (VN/ECE), 25 juni 1998.

⁽⁷⁾ Regionale overeenkomst inzake toegang tot informatie, inspraak van het publiek en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, 4 maart 2018.

Woensdag, 19 mei 2021

- J. overwegende dat de Overeenkomst van Parijs het eerste internationale verdrag is waarin het verband tussen klimaatactie en mensenrechten uitdrukkelijk wordt erkend, en dat hier bijgevolg uit voortvloeit dat het gebruik van bestaande rechtsinstrumenten betreffende de mensenrechten is toegestaan om staten en particuliere ondernemingen ertoe aan te sporen hun uitstoot te verminderen; overwegende dat er in het kader van de Overeenkomst van Parijs geen concrete instrumenten zijn ingesteld om landen en ondernemingen ter verantwoording te roepen voor hun invloed op de klimaatverandering en de uitoefening van de mensenrechten;
- K. overwegende dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens duidelijk heeft vastgesteld dat verschillende vormen van milieuaantasting kunnen leiden tot schendingen van materiële mensenrechten, zoals het recht op leven, het recht op een privé- en gezinsleven, het ongestoord genot van de eigen woning en het verbod op onmenselijke en vernederende behandeling;
- L. overwegende dat klimaatrechtvaardigheid tot doel heeft de klimaatcrisis aan te pakken met behulp van het recht inzake de mensenrechten om het gebrek aan verantwoordingsplicht op het vlak van klimaatgovernance aan te pakken, door rechtszaken over klimaatverandering aan te spannen om landen en ondernemingen ter verantwoording te roepen en ervoor te zorgen dat zij verantwoordelijkheid nemen voor hun handelingen wat de bescherming van de natuur als zodanig betreft en teneinde een waardig en gezond leven mogelijk te maken voor huidige en toekomstige generaties;
- M. overwegende dat in verscheidene lopende rechtszaken mensenrechtenschendingen zijn vastgesteld en dat zo het pad is geeffend voor verantwoordingsplicht in het geval van het verzuim of onvermogen van personen, landen en ondernemingen om de gevolgen van klimaatverandering aan te pakken;
- N. overwegende dat de toegenomen concurrentiestrijd om natuurlijke hulpbronnen die wordt gevoerd door particuliere ondernemingen, soms met medeplichtigheid van de overheid, tot gevolg heeft gehad dat milieuactivisten en inheemse gemeenschappen die hun traditionele grondgebied willen beschermen een doelwit voor vervolging zijn geworden;
- O. overwegende dat de gevolgen van de klimaatverandering voor de mensenrechten niet alleen zullen worden gevoeld door de meest kwetsbare mensen, maar door de hele wereldbevolking; overwegende dat de meest kwetsbare gemeenschappen en landen die de minste vervuiling en milieuschade veroorzaken, het meest te lijden hebben onder de rechtstreekse gevolgen van de klimaatverandering; overwegende dat de cijfers met betrekking tot ziekte en vroegtijdig overlijden als gevolg van milieuverontreiniging al drie keer zo hoog liggen als de cijfers voor aids, tuberculose en malaria samen, en dat dit een bedreiging vormt voor het recht op leven, een gezond milieu en schone lucht; overwegende dat natuurrampen zoals overstromingen, tropische stormen en langdurige droogten steeds vaker voorkomen en schadelijke gevolgen met zich meebrengen voor de voedselzekerheid in de landen van het zuidelijk halfrond en de uitoefening van tal van mensenrechten;
- P. overwegende dat milieurechtvaardigheid deel uitmaakt van sociale rechtvaardigheid en overwegende dat de effecten van de klimaatverandering asymmetrisch zijn en dat de negatieve effecten ervan verwoestend zijn voor huidige en toekomstige generaties, met name in ontwikkelingslanden; overwegende dat de klimaatverandering ontwikkelingslanden zwaar treft en bestaande sociale en economische ongelijkheden doet toenemen, zodat kwetsbare groepen onevenredig veel te lijden hebben onder de negatieve effecten ervan;
- Q. overwegende dat klimaatverandering in steeds grotere mate bijdraagt aan ontheemding en migratie, zowel binnen naties als over internationale grenzen heen; overwegende dat ontheemding voor sommige gemeenschappen binnenkort een realiteit zal worden, zoals voor diegenen die wonen in door woestijnvorming bedreigde gebieden, in het snel smeltende noordpoolgebied, in laaggelegen kustgebieden, op kleine eilanden of in andere delicate ecosystemen en bedreigde gebieden; overwegende dat sinds 2008 jaarlijks gemiddeld 24 miljoen mensen ontheemd zijn geraakt door rampen als gevolg van extreme weersomstandigheden, voornamelijk in de drie meest kwetsbare regio's — Afrika ten zuiden van de Sahara, Zuid-Azië en Latijns-Amerika; overwegende dat uit gegevens van het UNDP blijkt dat 80 % van de door klimaatverandering ontheemde personen vrouwen zijn; overwegende dat het toenemende verschijnsel van door het klimaat veroorzaakte ontheemding voor de betrokken bevolking een directe bedreiging kan vormen voor hun mensenrechten, cultuur en traditionele kennis en aanzienlijke gevolgen kan hebben voor lokale gemeenschappen in de landen en gebieden waar deze ontheemden zich vestigen;
- R. overwegende dat de beperkingen en lockdowns naar aanleiding van COVID-19 de transparantie en monitoring van mensenrechtenschendingen hebben aangetast en hebben geleid tot een intensivering van politieke intimidatie en digitale bewaking, en dat tegelijk de toegang tot de rechter en het vermogen van milieuactivisten, lokale spelers, inheemse gemeenschappen en anderen om effectief deel te nemen aan besluitvormingsprocessen werden beperkt;

Woensdag, 19 mei 2021

- overwegende dat inheemse gemeenschappen als gevolg van lockdowns en gezondheidsmaatregelen beperkt werden in hun vermogen om te patrouilleren op hun grondgebied en het te beschermen; overwegende dat dergelijke beperkingen moeten worden ondersteund door legitieme en democratische wetgeving; overwegende dat het vermogen van de internationale gemeenschap om vermeende schendingen waar te nemen en te onderzoeken aanzienlijk is aangetast vanwege de pandemie;
- S. overwegende dat het vermogen van mensen om zich aan te passen aan de klimaatverandering in hoge mate verband houdt met hun toegang tot fundamentele mensenrechten en de gezondheid van de ecosystemen waarvan zij voor hun bestaansmiddelen en welzijn afhankelijk zijn; overwegende dat mitigatie- en adaptatiemaatregelen, waaronder toegang tot en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen zoals land, water en bossen, en de hervestiging van mensen, ook een negatief effect kunnen hebben op de uitoefening van mensenrechten; overwegende dat volgens het rapport van de speciale rapporteur van de VN voor extreme armoede en mensenrechten van 17 juli 2019 over klimaatverandering en armoede, ontwikkelingslanden en -regio's naar schatting 75 tot 80 % van de kosten van de klimaatverandering zullen dragen;
- T. overwegende dat de klimaatverandering menselijke ontwikkeling teniet kan doen door een verlaging van de landbouwproductiviteit, toenemende onzekerheid met betrekking tot de voedsel- en watervoorziening, verhoogde blootstelling aan extreme natuurrampen, de ineenstorting van ecosystemen en een stijging van gezondheidsrisico's;
- U. overwegende dat de klimaatverandering volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) vanaf 2030 naar verwachting verantwoordelijk zal zijn voor ongeveer 250 000 extra sterfgevallen per jaar als gevolg van ondervoeding, malaria, diarree en hittestress; overwegende dat klimaatschokken volgens het Wereldvoedselprogramma een van de drie belangrijkste oorzaken van voedselonzekeerheid in de wereld zijn; overwegende dat in 2019 bijna 750 miljoen mensen — bijna een tiende van de wereldbevolking — in ernstige mate zijn blootgesteld aan voedselonzekeerheid;
- V. overwegende dat de klimaatcrisis genderongelijkheden uitvergroot, aangezien extreme weersomstandigheden, natuurrampen en langdurige aantasting van het milieu een bedreiging vormen voor huizen en bestaansmiddelen en voor de sociale netwerken en infrastructuur van gemeenschappen, en dat vrouwen en meisjes hier onevenredig zwaar door worden getroffen, onder andere in de vorm van meer onbetaalde zorg- en huishoudelijke taken voor vrouwen, een hogere prevalentie van gendergerelateerd geweld en de marginalisering van onderwijs voor vrouwen, participatie van vrouwen en vrouwelijk leiderschap;
- W. overwegende dat de tendens om geweld te gebruiken tegen milieuactivisten, met name vrouwen, en tegen verdedigers van milieurechten en hun advocaten inmiddels goed gedocumenteerd is, onder meer via berichtgeving in de massamedia en op sociale media; overwegende dat vrouwelijke activisten te lijden hebben onder genderspecifieke vormen van geweld en intimidatie die bijzonder verontrustend zijn;
- X. overwegende dat milieuactivisten op de barricaden staan voor klimaatactie en verantwoordingsplicht; overwegende dat mensenrechtenorganen steeds vaker de aandacht vestigen op de noodzaak om milieuactivisten specifiek te beschermen; overwegende dat de steeds beperktere ruimte voor het maatschappelijk middenveld een wereldwijd fenomeen is dat onevenredig grote gevolgen heeft voor mensenrechtenverdedigers die zich inzetten voor kwesties in verband met milieu en grond, die zich vaak in afgelegen plattelandsgebieden bevinden waar de toegang tot beschermingsmechanismen beperkt is; overwegende dat de overgrote meerderheid van mensenrechtenschendingen ten aanzien van mensenrechtenverdedigers en milieuactivisten wordt begaan in een klimaat van bijna totale straffeloosheid; overwegende dat de ondersteuning en bescherming van mensenrechtenverdedigers en milieuactivisten behoren tot de vastgestelde prioriteiten van het extern optreden van de EU in de wereld en in haar nabuurschap; overwegende dat de Unie in dit verband gebruik moet maken van alle instrumenten waarover zij beschikt;
- Y. overwegende dat milieuactivisten de afgelopen jaren steeds vaker te maken hebben gekregen met moord, ontvoering, foltering, gendergerelateerd geweld, bedreigingen, pesterijen, intimidatie, lastercampagnes, criminalisering, juridische intimidatie, gedwongen uitzetting en ontheemding;
- Z. overwegende dat de speciale rapporteur van de VN voor de situatie van mensenrechtenverdedigers bezorgdheid heeft geuit over mensenrechtenverdedigers in alle landen, aangezien zij geconfronteerd worden met beperkingen van de vrijheid van verkeer, vergadering, meningsuiting en vereniging, en het doelwit zijn van valse beschuldigingen, oneerlijke processen, willekeurige gevangenneming en hechtenis, foltering en executie;

Woensdag, 19 mei 2021

- AA. overwegende dat uit het rapport van Global Witness uit 2020 blijkt dat er in 2019 212 land- en milieuactivisten zijn vermoord, hetgeen een stijging met 30 % is ten opzichte van 2018; overwegende dat ongeveer 40 % van die slachtoffers behoorden tot inheemse volken of traditionele landeigenaren waren, en dat meer dan twee derde van de moorden plaatsvond in Latijns-Amerika;
- AB. overwegende dat inheemse volken specifieke rechten genieten wat betreft de bescherming van het milieu, grond en hulpbronnen, zoals is vastgelegd in artikel 7 van het Verdrag betreffende inheemse en in stamverband levende volken in onafhankelijke landen van 1989 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO); overwegende dat in artikel 29 van de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volken van 2007 wordt bevestigd dat inheemse volken het recht hebben op de instandhouding en bescherming van het milieu en de productiecapaciteit van hun gronden of gebieden en hulpbronnen;
- AC. overwegende dat de Overeenkomst van Escazú de eerste regionale overeenkomst is over toegang tot informatie, inspraak en de rechter inzake milieuaangelegenheden in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied; overwegende dat de Overeenkomst van Escazú, die sinds 1 september 2019 openstaat voor bekrachtiging, het eerste verdrag is waarin het recht op een gezond milieu is vastgelegd (artikel 4); overwegende dat de Overeenkomst van Escazú, waarin het belang van regionale samenwerking opnieuw wordt benadrukt, een inspiratiebron kan zijn voor andere regio's die met soortgelijke uitdagingen worden geconfronteerd; overwegende dat in het Verdrag van Aarhus voor individuen en organisaties van het maatschappelijk middenveld een aantal rechten met betrekking tot het milieu is vastgesteld, waaronder toegang tot milieu-informatie, inspraak van het publiek in milieubesluitvorming en toegang tot de rechter; overwegende dat de partijen bij dit verdrag de nodige bepalingen moeten invoeren om te waarborgen dat overheden (op nationaal, regionaal of lokaal niveau) bijdragen tot de eerbiediging van deze rechten, zodat ze daadwerkelijk kunnen worden uitgeoefend;

De gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten

1. benadrukt dat de uitoefening, bescherming en bevordering van op menselijke waardigheid gebaseerde mensenrechten en een gezonde en duurzame planeet onderling afhankelijk zijn; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan op te treden als een geloofwaardige en betrouwbare partner op het wereldtoneel door wetgeving aan te nemen, te versterken en uit te voeren waarin een op mensenrechten gebaseerde aanpak van klimaatactie wordt gehanteerd, als leidraad voor beleid en maatregelen inzake matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering en om ervoor te zorgen dat die adequaat, voldoende ambitieus, niet-discriminerend en in overeenstemming met fundamentele mensenrechtenverplichtingen zijn; merkt op dat uit het internationale recht inzake de mensenrechten voortvloeiende beginselen en normen de leidraad moeten vormen voor alle beleidsinitiatieven en programmering in verband met klimaatverandering, in alle fasen van het proces; verzoekt de EU en haar lidstaten om derde landen, ondernemingen en lokale overheden aan te moedigen oplossingen en maatregelen uit te voeren en vast te stellen die bijdragen tot de bescherming van het milieu en die de gevolgen van klimaatverandering aanpakken;
2. verzoekt de Unie en haar lidstaten om de koppeling tussen mensenrechten en het milieu in alle aspecten van hun extern optreden te versterken, en om bijstand en ondersteuning te verlenen aan internationale, regionale en lokale mensenrechtenmechanismen bij het aanpakken van milieu-uitdagingen, met name de gevolgen van de klimaatverandering voor de volledige uitoefening van mensenrechten; verzoekt de Commissie te garanderen dat de thema's klimaatverandering en mensenrechten worden opgenomen in alle relevante EU-beleidslijnen en te zorgen voor samenhang tussen deze beleidslijnen; wijst erop dat het belangrijk is activiteiten te ondersteunen die het bewustzijn vergroten over de gevolgen van de mensenrechteneffecten van klimaatverandering, aantasting van het milieu en verlies aan biodiversiteit; verzoekt de Unie bovendien samenwerking met derde landen te ondersteunen en te versterken om een op mensenrechten gebaseerde benadering te integreren in milieuwetgeving en milieubeleid;
3. benadrukt het onmisbare karakter van kansen op het gebied van menselijke ontwikkeling voor eenieder; wijst op de risico's op mensenrechtenschendingen in internationale toeleveringsketens van grondstoffen voor zowel conventionele energie als hernieuwbare energie op basis van "groene technologie", zoals kinderarbeid in kobaltmijnen die deel uitmaken van de mondiale toeleveringsketen voor lithiumionbatterijen; verzoekt de Commissie om bij de beoordeling van technologische trajecten voor energie en vervoer in de Unie rekening te houden met de gevolgen voor de mensenrechten;
4. beklemtoont dat waterschaarste — een van de gevolgen van de klimaatverandering — overal ter wereld veel mensen treft; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan waterschaarste als een kernprioriteit te behandelen in hun wetgevings- en beleidsagenda; merkt op dat het wanbeheer van land en natuurlijke hulpbronnen bijdraagt tot het ontstaan van nieuwe conflicten en de vreedzame oplossing van bestaande conflicten bemoeilijkt; herinnert eraan dat de toenemende concurrentie om steeds minder hulpbronnen alsnog sterker wordt en nog wordt verergerd door aantasting van het milieu, bevolkingsgroei en klimaatverandering;

Woensdag, 19 mei 2021

5. herinnert aan de wettelijke verplichting om het recht op een veilig, schoon, gezond en duurzaam milieu te eerbiedigen, hetgeen onder meer een voorwaarde is voor duurzame economische activiteiten die bijdragen tot het welzijn en de bestaansmiddelen van personen en gemeenschappen; wijst erop dat het internationale recht inzake de mensenrechten voorziet in rechtsmiddelen om de schade die personen, inheemse gemeenschappen en verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten hebben geleden door de klimaatverandering te vergoeden, maatregelen toe te passen om de klimaatverandering tegen te gaan, en landen, ondernemingen en personen ter verantwoording te roepen voor hun acties die gevolgen hebben voor de klimaatverandering en de mensenrechten; verzoekt de EU in dit verband om van de strijd tegen straffeloosheid een van haar kernprioriteiten te maken door instrumenten tot stand te brengen die de volledige, doeltreffende en volgehouden uitvoering van wetgeving inzake de mensenrechten en het milieu en de handhaving ervan mogelijk maken;

6. verzoekt de Commissie erop toe te zien dat de concrete verbintenissen op het gebied van de mensenrechten, het milieu en de klimaatverandering die reeds zijn vastgelegd in het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024 daadwerkelijk worden uitgevoerd en gemonitord, en dat bij de uitvoering van het plan een genderperspectief wordt gehanteerd;

7. steunt het mandaat van de speciale rapporteur van de VN voor mensenrechten en milieu om aan te dringen op wereldwijde erkenning van het recht om te leven in een veilig, schoon, gezond en duurzaam milieu als een mensenrecht; verzoekt de Unie en haar lidstaten om bij de volgende Algemene Vergadering van de VN de wereldwijde erkenning van dit recht te steunen; is van mening dat die erkenning als katalysator moet dienen voor een krachtiger milieubeleid, een betere wetshandhaving, inspraak in de besluitvorming over milieuaangelegenheden, toegang tot informatie en de rechter en betere resultaten voor mens en planeet;

8. dringt er bij de Commissie op aan dat zij de situatie op het gebied van mensenrechten en klimaatverandering blijft volgen en beoordeelt of er vooruitgang wordt geboekt bij het integreren en mainstreamen van mensenrechten in alle aspecten van klimaatactie op nationaal en internationaal niveau, in nauwe samenwerking met de VN-Mensenrechtenraad/Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten; dringt er in dit verband bij de Unie op aan actie te ondernemen om het recht op een veilig en gezond milieu op te nemen in het Handvest en artikel 37 daarvan volledig na te leven; beklemtoont in dit verband het belang van nauwe samenwerking met landen en alle betrokken institutionele actoren om een degelijke uitvoering van bepalingen inzake de mensenrechten en het milieu te waarborgen;

9. benadrukt dat alle mensen moeten kunnen beschikken over het fundamentele recht op een veilig, schoon, gezond en duurzaam milieu en op een stabiel klimaat, zonder discriminatie, en dat dit recht moet worden verwezenlijkt via ambitieus beleid en volledig afdwingbaar moet zijn via het rechtssysteem op alle niveaus;

10. is van mening dat de integratie van het mensenrecht op een gezond milieu in belangrijke milieuovereenkomsten en -processen van cruciaal belang is om een holistische respons te bieden op COVID-19 waarbij de relatie tussen mens en natuur wordt gedefinieerd met het oog op het beperken van risico's en het voorkomen van toekomstige schade door milieuaantasting;

11. moedigt de EU en haar lidstaten aan een gedurfd initiatief te nemen, met de actieve steun van de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, om op mondiaal niveau de strijd aan te binden met straffeloosheid ten aanzien van de plegers van milieudelicten en binnen het Internationaal Strafhof (ICC) de weg vrij te maken voor nieuwe onderhandelingen tussen de partijen met het oog op de erkenning van "ecocide" als een internationaal misdrijf uit hoofde van het Statuut van Rome; verzoekt de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (VV/HV) een programma tot stand te brengen om de capaciteit van de nationale jurisdicties van de lidstaten op deze gebieden op te bouwen;

12. dringt er bij de Unie en haar lidstaten op aan regelmatig te onderzoeken hoe de externe dimensie van de Europese Green Deal optimaal kan bijdragen tot een holistische en op mensenrechten gebaseerde aanpak ten aanzien van klimaatactie en biodiversiteitsverlies; dringt er bij de EU op aan de uitgebreide reeks externe beleidsmaatregelen, instrumenten en politieke en financiële instrumenten waarover ze beschikt als hefboom te gebruiken voor de uitvoering van de Europese Green Deal; dringt er bij de EU op aan haar mechanismen voor klimaatfinanciering te evalueren en indien nodig wijzigingen voor te stellen, teneinde volledige eerbiediging van de mensenrechten te garanderen en met het oog hierop sterke waarborgen tot stand te brengen; pleit voor de totstandbrenging van contactpunten voor klimaatkwesies binnen de relevante diensten van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), die onder meer zouden instaan voor het klimaatbestendig maken van het volledige externe optreden van de EU; pleit voor transparante en informatieve communicatie over deze thema's in het kader van EU-ontwikkelingssamenwerkingsprogramma's met derde landen;

Woensdag, 19 mei 2021

13. dringt erop aan het genderperspectief op te nemen in het beleid en de programma's op het gebied van duurzame ontwikkeling, zodat de rechten van vrouwen en meisjes — met inbegrip van hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en essentiële gezondheidsdiensten —, de bevordering van gendergelijkheid en klimaatrechtvaardigheid worden geïntegreerd via strategische programma's;

14. verzoekt de Commissie te voorzien in meer financiële en technische steun en activiteiten voor capaciteitsopbouw om derde landen te ondersteunen bij de integratie van mensenrechten in hun nationale klimaatacties en -programma's en bij de naleving van internationale milieuregeling, teneinde te garanderen dat de doelstellingen op het gebied van klimaatverandering de uitoefening van de mensenrechten in die landen niet in de weg staan; neemt kennis van het interinstitutionele akkoord dat is bereikt over het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI), in het kader waarvan 30% van de middelen zal worden gebruikt om klimaat- en milieudoelstellingen te ondersteunen; dringt erop aan dat alle activiteiten van Europese financiële instellingen in derde landen, met name die van de Europese Investeringsbank en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, stroken met de klimaatverbintenissen van de EU en worden uitgevoerd volgens een op mensenrechten gebaseerde aanpak; pleit voor de versterking en verdieping van de respectieve klachtenmechanismen van die instellingen (*) voor personen of groepen die vinden dat hun rechten door dergelijke activiteiten zijn geschonden en aanspraak denken te kunnen maken op rechtsmiddelen;

15. is een sterke voorstander van de integratie van mensenrechten in het mondiaal biodiversiteitskader voor de periode na 2020, in overeenstemming met de recente mededeling van de Commissie getiteld "EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 — De natuur terug in ons leven brengen"; is van mening dat het voor de verankering van mensenrechten in het mondiaal biodiversiteitskader voor de periode na 2020 noodzakelijk is nieuwe streefdoelen vast te stellen die gericht zijn op de erkenning en uitvoering, zowel nationaal als mondiaal, van het recht op een schoon, gezond, veilig en duurzaam milieu;

16. herinnert eraan hoe belangrijk het is het noordpoolgebied te beschermen tegen de klimaatverandering en dat er een EU-beleid voor het noordpoolgebied moet komen;

17. erkent de invloed van de band tussen klimaatverandering, aantasting van het milieu en natuurrampen als stimulerende factor voor migratie en door het klimaat veroorzaakte ontheemding, en betreurt het gebrek aan mensenrechtenbescherming op internationaal niveau voor personen die hierdoor worden getroffen; is van mening dat dergelijke ontheemding op internationaal niveau moet worden aangepakt; verzoekt de Commissie en de lidstaten om samen te werken bij de ontwikkeling van een internationaal kader voor het aanpakken van door het klimaat veroorzaakte ontheemding en migratie, zowel in internationale fora als in het kader van het externe optreden van de EU; spoort de Commissie en de lidstaten ertoe aan samen te werken met betrekking tot het opvoeren van hun steun voor veerkrachtmaatregelen in regio's die gevoelig zijn voor de schadelijke gevolgen van klimaatverandering, en steun te verlenen aan mensen die ontheemd zijn geraakt als gevolg van de klimaatverandering en die niet langer in hun woonplaats kunnen wonen; onderstreept dat het VN-Mensenrechtencomité heeft geoordeeld dat landen rekening moeten houden met de gevolgen van de klimaatcrisis voor de mensenrechten in het land van herkomst wanneer zij de uitzetting van asielzoekers overwegen; stelt verheugd vast dat door het klimaat veroorzaakte migratie en ontheemding zijn opgenomen in het adaptatiekader van Cancún;

18. steunt een op mensenrechten gebaseerde aanpak van migratiebeheer in derde landen, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele lacunes met betrekking tot de bescherming van de mensenrechten in migratiecontext; herinnert in dit verband aan bestaande instrumenten voor legale trajecten en is van mening dat dergelijke instrumenten verder tot stand moeten worden gebracht voor personen die bescherming nodig hebben; ondersteunt het inventariseren en bevorderen van goede praktijken op het gebied van verplichtingen en verbintenissen inzake mensenrechten waarmee de beleidsvorming inzake milieubescherming op EU- en internationaal niveau wordt ondersteund en versterkt;

19. dringt aan op de eerbiediging van de rechten van alle personen, zonder enige vorm van discriminatie op grond van de plaats waar zij wonen of hun sociale omstandigheden, met name van diegenen die het meest kwetsbaar zijn voor de negatieve gevolgen van de klimaatverandering; benadrukt hoe belangrijk het is te garanderen en mogelijk te maken dat deze kwetsbare groepen inspraak krijgen wanneer er besluiten worden genomen die gevolgen hebben voor hun bestaansmiddelen;

20. wijst erop dat de ongelijkheid, het geweld en de discriminatie die vrouwen ondervinden, worden uitvergroot door de klimaatverandering; verzoekt de EU en haar lidstaten om beleid met een transversaal genderperspectief te ontwikkelen en uit te voeren op het gebied van handel, samenwerking, klimaat en extern optreden, waarbij de empowerment en participatie van vrouwen in het besluitvormingsproces worden gestimuleerd en de specifieke belemmeringen waarmee meisjes en vrouwen te kampen hebben, worden erkend;

21. verzoekt de Commissie en de lidstaten de rol en de capaciteit van regionale mensenrechtenorganen en andere mechanismen te versterken wat betreft het aanpakken van de band tussen klimaatverandering en mensenrechten, de bevordering van milieurechten en de bescherming van verdedigers van milieurechten; verzoekt de Commissie met name om een programma op te zetten ter ondersteuning van de Overeenkomst van Escazú, dat onder meer tot doel zou hebben de

(*) Onafhankelijk projectverantwoordingsmechanisme van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling en het klachtenmechanisme van de Europese Investeringsbank Groep.

Woensdag, 19 mei 2021

partijen te helpen bij de ratificatie en uitvoering van de overeenkomst, het maatschappelijk middenveld te helpen betrokken te worden bij de overeenkomst en bij te dragen tot de uitvoering ervan, en te voorzien in steun voor het uit hoofde van de overeenkomst opgerichte vrijwillige fonds;

COVID-19-respons

22. benadrukt dat de wereldwijde COVID-19-pandemie perfect illustreert welke gevolgen aantasting van het milieu kan hebben, in die zin dat hierdoor de voorwaarden worden gecreëerd voor een toename van zoonoses met ernstige gevolgen op gezondheids-, sociaal, economisch en politiek gebied; verzoekt de Commissie en de lidstaten zich ertoe te verbinden om in elke respons op de COVID-19-pandemie rekening te houden met milieurechten en de verdediging van diegenen die opkomen voor die rechten; moedigt de lidstaten en andere belanghebbenden aan om rekening te houden met de wereldwijde monitoring door de Commissie van de gevolgen van COVID-19 voor de democratie en de mensenrechten;

23. is uiterst bezorgd dat een wereldwijde recessie als gevolg van de COVID-19-pandemie ertoe kan leiden dat toezeggingen van landen wat internationale klimaatdoelstellingen en mensenrechtennormen betreft worden afgezwakt, vertraagd of verschoven; verzoekt de EU en haar lidstaten ervoor te zorgen dat de geplande beleidsmaatregelen voor het economisch herstel volledig in overeenstemming zijn met de bevordering en bescherming van de mensenrechten, zoals verankerd in artikel 21 van het Verdrag van Lissabon, alsook met de bescherming van het milieu en duurzame ontwikkeling;

24. dringt er bij de VV/HV, de Commissie en de lidstaten op aan te pleiten voor een doeltreffende respons op de COVID-19-crisis waarbij ten volle rekening wordt gehouden met het belang van de eerbiediging, bescherming en vervulling van het recht op een veilig, schoon, gezond en duurzaam milieu, als een dam ter voorkoming van toekomstige milieu- en gezondheids crises waardoor de mensenrechten potentieel in het gedrang komen; verzoekt de Commissie en de EDEO hun klimaat- en milieuembities op te voeren in het licht van de COVID-19-crisis en een ambitieuze strategische aanpak van klimaatdiplomatie te ontwikkelen;

25. stelt bezorgd vast dat nood- en lockdownmaatregelen die in respons op de COVID-19-crisis zijn genomen in vele delen van de wereld mogelijk misbruikt zijn geweest door politieke autoriteiten, veiligheidstroepen en niet-statelijke gewapende groeperingen om mensenrechtenverdedigers, waaronder verdedigers van milieu- en landrechten, beperkingen op te leggen, te intimideren en te vermoorden; wijst er in dit verband op dat inheemse activisten bovendien onevenredig kwetsbaar waren voor COVID-19 vanwege de zwakke gezondheidsinfrastructuur in afgelegen gebieden en verwaarlozing door de overheid;

26. merkt op dat de COVID-19-pandemie de voedselzekerheid en de voeding van miljoenen mensen wereldwijd in het gedrang brengt, aangezien de mondiale voedselvoorzieningsketens zijn getroffen op een moment dat de voedselzekerheid en de voedselsystemen reeds onder druk stonden door de klimaatverandering en natuurrampen; beklemtoont dat de door de pandemie veroorzaakte crisis zou kunnen dienen als een keerpunt om hierin een nieuw evenwicht te zoeken en de voedselsystemen om te vormen, zodat ze inclusiever, duurzamer en veerkrachtiger worden;

Verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten en de rol van inheemse volken

27. wijst op de verplichting van landen om milieuactivisten en hun gezinsleden te beschermen tegen pesterijen, intimidatie en geweld, zoals verankerd in het recht inzake de mensenrechten, en hun fundamentele vrijheden te waarborgen, en wijst tevens op de verplichting van landen om de rechten van inheemse volken en lokale gemeenschappen te erkennen, evenals de bijdrage van hun ervaring en kennis aan de strijd tegen biodiversiteitsverlies en aantasting van het milieu; onderstreept hun specifieke rol en deskundigheid op het gebied van landbeheer en landbehoud en dringt aan op intensievere samenwerking met en inclusie van inheemse volken en op inspanningen om hun democratische participatie in relevante besluitvormingsprocessen te versterken, met inbegrip van de besluitvorming die verband houdt met internationale klimaatdiplomatie; is ingenomen met de inspanningen van de Commissie om de participatie van inheemse volken te ondersteunen via specifieke steun voor diverse projecten, zoals het Indigenous Peoples' Center for Documentation, Research and Information (centrum voor documentatie, onderzoek en informatie voor inheemse volken (Docip)); moedigt de Commissie aan te blijven pleiten voor dialoog en samenwerking tussen inheemse volken en de Europese Unie, alsook met internationale fora, met name in verband met klimaatverandering;

28. onderstreept dat aanvallen en bedreigingen zich overal ter wereld voordoen, maar dat de situatie volgens de speciale rapporteur van de VN voor de situatie van mensenrechtenverdedigers bijzonder schrijnend is in Latijns-Amerika en in Azië, waar sommige internationale investeerders, ondernemingen en lokale overheden de terechte bezorgdheid van de bevolking negeren; merkt op dat conflicten en schendingen in veel gevallen plaatsvinden in een context van economische ongelijkheid en sociale uitsluiting; veroordeelt de gerechtelijke vervolging en criminalisering van milieuactivisten in het Amazonegebied, waar milieuactivisten steeds vaker te maken krijgen met aanvallen, moord en vervolging; veroordeelt het toenemend aantal aanvallen op en de vervolging van milieuactivisten in Honduras, evenals de recente moord op milieuactivisten van

Woensdag, 19 mei 2021

Guapinol; stelt vast dat er in de afgelopen drie jaar melding is gemaakt van 578 moorden op activisten die zich inzetten voor de bescherming van milieurechten, landrechten en de rechten van inheemse volken; beklemtoont dat de Filipijnen voortdurend bovenaan de lijst van de gevaarlijkste landen voor verdedigers van milieurechten staan; dringt er nogmaals bij de Commissie op aan om, gezien de ernst van de mensenrechtenschendingen in het land en aangezien er geen substantiële verbeteringen zijn waargenomen en de Filipijnse autoriteiten zich niet bereid hebben getoond om samen te werken, de procedure in te leiden die tot de tijdelijke intrekking van tariefpreferenties in het kader van het stelsel van algemene tariefpreferenties plus (SAP+) kan leiden;

29. beveelt de EU-lidstaten aan IAO-Verdrag nr. 169 betreffende inheemse en in stamverband levende volken te ratificeren, indien dit nog niet gebeurd zou zijn;

30. verzoekt de Commissie te waarborgen dat de EU geen initiatieven en projecten steunt die kunnen leiden tot illegale landroof, illegale houtkap en ontbossing, of die andere vergelijkbare schadelijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben; veroordeelt iedere poging om de bescherming van het milieu en de mensenrechten te dereguleren in de context van de COVID-19-pandemie en andere crises;

31. veroordeelt ten stelligste het toegenomen aantal moorden, lastercampagnes, daden van vervolging, strafbaarstellingen, gevangennemingen, pesterijen en intimidaties ten aanzien van inheemse volken en verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten en landbeschermers overal ter wereld en dringt erop aan dat de verantwoordelijken ter verantwoording worden geroepen;

32. beklemtoont dat vrouwelijke verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten tijdens hun werkzaamheden, in hun gemeenschap en thuis worden geconfronteerd met bijkomende uitdagingen doordat zij het doelwit vormen van of worden blootgesteld aan genderspecifieke bedreigingen en genderspecifiek geweld; merkt op dat vrouwelijke activisten een groter risico lopen op bepaalde vormen van geweld en andere schendingen, vooroordelen, uitsluiting en afwijzing dan hun mannelijke tegenhangers;

33. roept de EU en haar lidstaten ertoe op alle mensenrechtenverdedigers te steunen, met name verdedigers van milieurechten en hun wettelijke vertegenwoordigers, en indien nodig de aandacht te vestigen op hun zaak; is ervan overtuigd dat de steun voor verdedigers van milieurechten moet worden versterkt en dat de EU vergeldingsmaatregelen of aanvallen jegens hen door ondernemingen of statelijke actoren moet veroordelen door middel van openbare verklaringen en in voorkomend geval door middel van lokale acties; herhaalt zijn standpunt dat de EDEO, de Commissie en de lidstaten moeten voorzien in investeringen in en een versterking van specifieke genderresponsieve en toegankelijke beschermingsmechanismen en -programma's voor verdedigers van milieurechten, met inbegrip van lokale en inheemse verdedigers, en dat zij hen moeten betrekken bij onderzoeken naar schendingen;

34. uit zijn diepe bezorgdheid over de stelselmatige verslechtering van de situatie van milieuactivisten, klokkenluiders, journalisten en beoefenaars van juridische beroepen die zich specialiseren in het milieu overal ter wereld; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan om de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid en de pluriformiteit van de media en het recht op vergadering te beschermen, alsook om de veiligheid en bescherming van journalisten en klokkenluiders te waarborgen, zowel in de EU als in het kader van hun externe betrekkingen; spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over het feit dat er zich nog steeds gevallen voordoen van mishandeling, misdrijven en dodelijke aanslagen jegens journalisten en mediawerkers vanwege hun activiteiten; herinnert eraan dat klokkenluiders een vorm van vrijheid van meningsuiting en informatie is en een centrale rol speelt bij het aan het licht brengen en voorkomen van inbreuken op het Unierecht, alsook bij het versterken van democratische verantwoordingsplicht en transparantie; verzoekt de Commissie in dit verband om toe te zien op de omzetting van Richtlijn (EU) 2019/1937⁽⁹⁾, en ervoor te zorgen dat deze richtlijn volledig wordt toegepast door de lidstaten; beschouwt de vrijheid van informatie als een belangrijk instrument voor mensen die mogelijk getroffen worden door de gevolgen van klimaatverandering, zodat zij zich in een vroeg stadium op degelijke wijze kunnen informeren over de schadelijke gevolgen van klimaatverandering en over aanpassingsmaatregelen; eist dat de vrijheid van informatie wordt geëerbiedigd;

35. erkent dat het werk van milieuactivisten van essentieel belang is, aangezien zij op zoek gaan naar en zorgen voor de ontwikkeling en verspreiding van haalbare oplossingen en mechanismen met het oog op preventie, veerkracht en aanpassing voor mensen die in door de klimaatverandering getroffen gebieden wonen;

36. verzoekt de Commissie bijzondere aandacht te besteden aan de gedifferentieerde beschermingsbehoeften van vrouwelijke mensenrechtenactivisten, waarbij hun rol als krachtige katalysator van verandering wordt erkend, met name op het gebied van klimaatactie; benadrukt in dit verband dat capaciteitsopbouw en de rol van vrouwen als opleiders en pleitbezorgers van verandering moeten worden ondersteund, en dat in passende financiering voor de betreffende

⁽⁹⁾ Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden (PB L 305 van 26.11.2019, blz. 17).

Woensdag, 19 mei 2021

organisaties moet worden voorzien; herinnert eraan hoe vaak vrouwelijke gemeenschapsleiders en milieuactivisten het slachtoffer worden van onderdrukking en zelfs moord, zoals in het geval van de volgende moedige activisten die als finalisten zijn genomineerd voor de Sacharovprijs voor de vrijheid van denken van het Europees Parlement: Marielle Franco uit Brazilië (vermoord in 2018) en Berta Cáceres uit Honduras (vermoord in 2016);

37. roept de EU en de lidstaten ertoe op om te verzoeken en te waarborgen dat het recht op vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming van inheemse volken wordt geëerbiedigd, zonder dwang, in het kader van alle overeenkomsten of ontwikkelingsprojecten die mogelijk gevolgen hebben voor de gronden, gebieden of natuurlijke rijkdommen van inheemse volken; benadrukt dat de bevordering van de rechten van inheemse volken en hun traditionele gebruiken van belang is voor de verwezenlijking van duurzame ontwikkeling, de bestrijding van de klimaatverandering en de instandhouding en het herstel van de biodiversiteit, en dat hierbij moet worden gezorgd voor passende waarborgen;

38. verzoekt de Commissie en de Raad alle instrumenten die zij ter beschikking hebben, evenals de bepalingen inzake de uitvoering en handhaving van mensenrechten in het kader van het buitenlands beleid en de associatieovereenkomsten van de Unie, in te zetten om verdedigers van mensenrechten en milieurechten in de buurlanden van de EU effectief te ondersteunen en te beschermen, en de kandidaat-lidstaten ertoe aan te moedigen convergentie met de Europese waarden en normen effectief na te streven;

39. dringt aan op de vaststelling van een bijlage bij de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers, gewijd aan de specifieke uitdagingen en behoeften van milieuactivisten en het EU-beleid op dit gebied; beklemtoont dat het belangrijk is de voortzetting van het project ProtectDefenders.eu te garanderen en de financiering ervan te verhogen, net als van andere bestaande EU-instrumenten voor de ondersteuning van mensenrechtenverdedigers;

40. dringt aan op de vaststelling van een EU-lijst van prioritaire landen waar de EDEO, de Commissie en de lidstaten een grotere inspanning kunnen leveren ter ondersteuning van verdedigers van milieurechten en in dialoog kunnen treden met lokale overheden met betrekking tot het invoeren of verbeteren van beschermingsmechanismen en specifieke wetgeving waarin milieuactivisten worden gedefinieerd, hun werkzaamheden worden erkend en hun bescherming wordt gegarandeerd; beklemtoont dat deze lijst met prioritaire landen moet worden opgesteld door de EDEO, in nauwe samenwerking met belanghebbenden en het Parlement, en dat deze lijst jaarlijks moet worden bijgewerkt; verzoekt de VV/HV te voorzien in een jaarlijks openbaar verslag over de acties die zijn ondernomen in de prioritaire landen en over de bescherming van milieuactivisten wereldwijd;

41. verzoekt de VN met klem een grotere rol op zich te nemen bij de bescherming van mondiale ecosystemen en milieuactivisten, met name in gebieden waar de klimaatverandering ernstige gevolgen heeft voor inheemse en lokale gemeenschappen; verzoekt de EU derhalve op het niveau van de VN een initiatief te bevorderen waarbij internationale waarnemers instaan voor het monitoren van zware milieuschade, ernstige milieucrisis of situaties waarin verdedigers van milieurechten bijzonder veel risico lopen, en samen te werken met en bijstand te verlenen aan de autoriteiten om voor deze verdedigers een beschermende omgeving tot stand te brengen;

42. verzoekt de Commissie en de lidstaten om door middel van beleidsdialoog te pleiten voor de vaststelling van nationale actieplannen die een veilig en vrij klimaat voor milieuactivisten waarborgen door een breder perspectief van collectieve bescherming te hanteren, met onder meer politieke maatregelen om gemeenschappen en groepen die betrokken zijn bij de bescherming van het milieu wettelijk te erkennen; verzoekt de Commissie expliciet aandacht te besteden aan de mensenrechten van inheemse volken en lokale gemeenschappen in het kader van vrijwilligpartnerschapsovereenkomsten inzake wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw (Flegt-VPA's);

43. wijst erop dat landen, in overeenstemming met de VN-Verklaring over mensenrechtenverdedigers, biodiversiteitsactivisten moeten beschermen als mensenrechtenverdedigers; spreekt zijn tevredenheid uit over de ontwikkeling van internationale verdragen zoals de Overeenkomst van Escazú, die een belangrijk instrument is voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied — de regio met het hoogste aantal geregistreerde moorden op verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten;

UNFCCC, gerechtigheid en verantwoording

44. betreurt dat de huidige nationaal bepaalde bijdragen (NDC's), zelfs als ze volledig worden uitgevoerd door alle landen, zouden leiden tot een rampzalige stijging van de temperatuur op aarde van 3 °C boven het pre-industriële niveau, hetgeen in strijd is met de Overeenkomst van Parijs; waarschuwt dat een dergelijk scenario gepaard zou gaan met extreme klimaat- en milieueffecten en verstrekkende negatieve gevolgen voor de mensenrechten;

Woensdag, 19 mei 2021

45. is ingenomen met de verwijzing naar mensenrechten in de preambule van de Overeenkomst van Parijs en dringt aan op doeltreffende maatregelen om de verplichtingen op het gebied van de mensenrechten te eerbiedigen en te bevorderen bij de uitvoering van de overeenkomst en het nemen van klimaatmaatregelen; betreurt echter dat er geen concrete bepalingen zijn om landen en ondernemingen ter verantwoording te roepen voor mensenrechtenschendingen die verband houden met klimaatverandering;

46. dringt er bij de partijen bij het UNFCCC op aan hun ambities op het gebied van mitigatie en adaptatie te blijven verhogen overeenkomstig de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs, en de mensenrechtendimensie te integreren in hun NDC's en hun adaptatiemededeling; verzoekt het secretariaat van het UNFCCC om in samenwerking met de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten richtsnoeren op te stellen waarin wordt aangegeven hoe mensenrechtenbescherming kan worden geïntegreerd in de NDC's en de adaptatiemedelingen; spoort de partijen bij het UNFCCC ertoe aan de voorgenomen nationaal bepaalde bijdragen (INDC's) en de NDC's te herzien en monitoringmechanismen te ontwikkelen voor de NDC's, met de volledige en effectieve participatie van inheemse volken;

47. beklemtoont dat synergieën tussen rapportageverplichtingen op het gebied van klimaat en mensenrechten moeten worden versterkt; is van mening dat de richtsnoeren inzake het kader voor transparantie van de Overeenkomst van Parijs (artikel 13) de eis moeten omvatten dat de partijen niet alleen informatie verschaffen over de uitstoot van broeikasgassen, maar ook aangeven of klimaatmaatregelen worden uitgevoerd overeenkomstig andere maatschappelijke doelstellingen en bestaande wettelijke kaders, en derhalve informatie moeten verstrekken over goede praktijken, met inbegrip van op rechten gebaseerde benaderingen van mitigatie- en adaptatiemaatregelen, alsook over steun;

48. dringt er bij de EU-instellingen op aan hun actieve medewerking te bieden bij de bevordering van een mensenrechtenbenadering in de lopende internationale klimaatonderhandelingen, met name in het kader van het mechanisme voor duurzame ontwikkeling en andere richtsnoeren voor mechanismen uit hoofde van artikel 6, lid 4, van de Overeenkomst van Parijs, die zorgen voor een zinvolle en geïnformeerde participatie van houders van rechten, adequate milieu- en sociale waarborgen en onafhankelijke verhaalmechanismen; beklemtoont dat het mechanisme voor duurzame ontwikkeling gericht moet zijn op de financiering van projecten die ten goede komen aan diegenen die het meest kwetsbaar zijn voor de gevolgen van de klimaatverandering en dat voor de in het kader van het mechanisme voor duurzame ontwikkeling gefinancierde projecten een mensenrechteneffectbeoordeling moet worden uitgevoerd, waarbij alleen projecten met positieve gevolgen in aanmerking komen voor registratie;

49. verzoekt de Commissie subsidiabiliteitscriteria voor EU-subsidies op te stellen waardoor milieu-ngo's, die anders vanwege hun omvang mogelijk niet in aanmerking komen voor financiering, inclusievere toegang krijgen tot financiële middelen;

50. benadrukt dat met het oog op verantwoordingsplicht voor alle actoren nieuwe mechanismen, zoals het mechanisme voor duurzame ontwikkeling, geïntegreerde institutionele beschermingsmaatregelen en klachtenmechanismen moeten omvatten om de effectieve bescherming van rechten te waarborgen;

51. verzoekt het secretariaat van het UNFCCC om samen met de partijen bij het verdrag een gemeenschappelijk rechtskader voor klimaatrechtvaardigheid te ontwikkelen;

52. benadrukt dat de in artikel 14 van de Overeenkomst van Parijs bedoelde algemene inventarisatie moet worden gebruikt om te evalueren of er vooruitgang is geboekt op het vlak van de integratie van mensenrechten en andere beginselen in klimaatactie; merkt op dat het maatschappelijk middenveld en intergouvernementele organisaties de mogelijkheid moeten krijgen om input te leveren; is van mening dat de evaluatie van de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs moet helpen om goede praktijken en belemmeringen voor de uitvoering ervan in kaart te brengen en informatie te verzamelen voor toekomstige NDC's en internationale samenwerking;

53. beklemtoont dat alle doeltreffende op rechten gebaseerde klimaatacties vrije, actieve, zinvolle en geïnformeerde participatie moeten garanderen; beveelt aan om mitigatie- en adaptatieplannen openbaar te maken, om te voorzien in een transparante financiering ervan en om getroffen en/of mogelijk getroffen groepen te betrekken bij de ontwikkeling van de plannen, met name de meest kwetsbare groepen;

54. benadrukt dat ontwikkelingslanden niet in staat zijn om alleen het hoofd te bieden aan de gevolgen van klimaatverandering en vaak afhankelijk zijn van internationale hulp met betrekking tot hun crisisbeheersingscapaciteit en hun capaciteit om zich aan te passen aan en te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering;

Woensdag, 19 mei 2021

55. onderstreept zijn standpunt dat wetgeving en instellingen op het gebied van de mensenrechten die gewoonlijk worden gebruikt om het gebrek aan verantwoordingsplicht op het vlak van governance te overbruggen, in geen geval de plaats mogen innemen van doeltreffende maatregelen om door de klimaatverandering veroorzaakte schade te voorkomen en te herstellen; is van mening dat nationale mensenrechteninstellingen (NHRI's) en het maatschappelijk middenveld een doeltreffende rol kunnen spelen in nationale verantwoordings- en toezichtsmechanismen die ontworpen zijn om de toegang tot rechtsmiddelen te waarborgen voor degenen die als gevolg van de klimaatverandering worden benadeeld in hun mensenrechten;

56. is van mening dat de EU een actieve, sterke en ambitieuze leidersrol moet vervullen bij de voorbereiding van de 26e VN-klimaatconferentie (COP26), waarbij de integratie van mensenrechtenbeginselen centraal moet staan in de internationale beleidsvorming inzake klimaatverandering om onherstelbare schade aan de huidige en toekomstige menselijke ontwikkeling en generaties te voorkomen;

57. erkent de actieve rol en betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van niet-gouvernementele organisaties en milieuactivisten, bij het bepleiten van op mensenrechten gebaseerde benaderingen van klimaatactie en vraagt de EU dergelijke activiteiten te ondersteunen; benadrukt dat de participatie van het maatschappelijk middenveld in het kader voor transparantie dat is uiteengezet in artikel 13 van de Overeenkomst van Parijs moet worden gewaarborgd;

58. neemt kennis van het voorstel van de Commissie voor een verordening tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1367/2006⁽¹⁰⁾ (de zogeheten Aarhus-verordening), waarmee de tenuitvoerlegging van het Verdrag van Aarhus op EU-niveau moet worden verbeterd; spoort de lidstaten er bovendien toe aan te zorgen voor een adequate omzetting van de desbetreffende EU-wetgevingshandelingen (bv. Richtlijn 2011/92/EU⁽¹¹⁾) en internationale juridisch bindende bepalingen (Verdrag van Aarhus) in hun rechtsorde, teneinde inclusieve toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden te waarborgen;

59. beklemtoont dat de acties van milieuactivisten volledig stroken met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen en dat de systemische verwezenlijking van deze doelstellingen op lokaal, nationaal en internationaal niveau moet worden nagestreefd;

60. herinnert eraan dat de lidstaten verplicht zijn ondernemingen te reguleren om ervoor te zorgen dat zij geen mensenrechtenschendingen veroorzaken, en dat particuliere en bedrijfsfactoren verplicht zijn de gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten aan te pakken, in overeenstemming met de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten;

61. moedigt de Commissie en de lidstaten aan om een actieve rol te spelen bij het ontwerp, de totstandbrenging en de bevordering van garanties en verantwoordingsprocessen binnen internationaal erkende organen om ervoor te zorgen dat de structurele veranderingen die worden doorgevoerd om de emissies tegen 2030 drastisch te doen dalen — zoals wordt beoogd met het klimaatbeleid — zodanig worden vormgegeven, uitgevoerd en gemonitord dat de rechten van getroffen mensen en gemeenschappen worden beschermd, met inbegrip van het recht om te werken, en om rechtvaardige en billijke arbeidsomstandigheden te bevorderen; onderstreept dat de groene transitie rechtvaardig moet zijn en niemand aan zijn lot mag overlaten;

62. beklemtoont het belang van zorgvuldigheid in het bedrijfsleven en duurzame en verantwoordelijke verantwoordingsplicht voor ondernemingen als belangrijke en onontbeerlijke instrumenten ter preventie van en bescherming tegen ernstige mensenrechtenschendingen en milieuovertredingen; verzoekt de EU om duurzame en verantwoordelijke corporate governance te steunen als een essentieel onderdeel van de Europese Green Deal; verzoekt de lidstaten doeltreffende regelgevingsmaatregelen te nemen om potentiële en/of feitelijke mensenrechtenschendingen in kaart te brengen, te beoordelen, te voorkomen, te beëindigen, te beperken, te monitoren, bekend te maken, te verantwoorden, aan te pakken en te herstellen, en bedrijven ter verantwoording te roepen teneinde te waarborgen dat zij voldoen aan hun zorgvuldigheidsverplichtingen met betrekking tot de gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten, in overeenstemming met de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten;

63. is ingenomen met de toezegging van de Commissie om een wetgevingsvoorstel uit te werken over verplichte zorgvuldigheidseisen voor ondernemingen op het gebied van mensenrechten en milieu in hun volledige toeleveringsketen; beveelt aan om door middel van dit wetgevingsvoorstel de ontwikkeling van gemeenschappelijke methoden voor het meten van effecten op het gebied van milieu en klimaatverandering te ondersteunen en te faciliteren; benadrukt het belang van doeltreffende, zinvolle en geïnformeerde raadpleging van en communicatie met alle getroffen of mogelijk getroffen

⁽¹⁰⁾ Verordening (EG) nr. 1367/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 6 september 2006 betreffende de toepassing van de bepalingen van het Verdrag van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden op de communautaire instellingen en organen (PB L 264 van 25.9.2006, blz. 13).

⁽¹¹⁾ Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1).

Woensdag, 19 mei 2021

belanghebbende partijen, met inbegrip van milieuactivisten; dringt er bij de EU op aan steun te geven en effectief deel te nemen aan de lopende onderhandelingen over een bindend VN-verdrag inzake bedrijfsleven en mensenrechten ter regulering van de activiteiten van transnationale bedrijven en andere ondernemingen; is van mening dat een dergelijk instrument ondernemingen en investeerders ertoe moet aanzetten hun verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot het mensenrecht op een gezond milieu; is van mening dat een dergelijk instrument robuuste bepalingen inzake milieubescherming moet omvatten en ondernemingen en financiële instellingen, maar ook regionale investerings- of ontwikkelingsinstellingen, ertoe moet aanzetten hun verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot het mensenrecht op een gezond milieu;

64. beklemtoont dat het van belang is corruptie op wereldniveau te bestrijden vanwege de schadelijkheid ervan voor de uitoefening van mensenrechten en de specifieke negatieve gevolgen en onevenredige nadelen van corruptie voor de meest kansarme, gemarginaliseerde en kwetsbare groepen in de samenleving, zoals vrouwen, kinderen, mensen met een handicap, ouderen, armen, inheemse volken of mensen die tot een minderheid behoren, onder meer doordat zij hierdoor geen gelijke toegang krijgen tot natuurlijke hulpbronnen, waaronder land;

65. verzoekt de Raad en de EDEO misdrijven die verband houden met corruptie op te nemen als strafbare feiten in het kader van de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten, de zogenoemde Europese Magnitski-wet, en de snelle goedkeuring en uitvoering ervan te verzekeren;

66. meent dat de huidige toetsing van het handelsbeleid van de EU moet worden aangegrepen als een kans om de bescherming van de mensenrechten in het handelsbeleid te herdefiniëren, te bevorderen en te versterken; benadrukt dat de geschillenbeslechtingmechanismen van toekomstige handelsovereenkomsten ook betrekking moeten hebben op de hoofdstukken inzake duurzame ontwikkeling;

o

o o

67. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de VN-Veiligheidsraad, de secretaris-generaal van de VN, de voorzitter van de 74e zitting van de Algemene Vergadering van de VN, de voorzitter van de VN-Mensenrechtenraad, de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten en de delegatiehoofden van de EU.